

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.III.20.016/2025/10/I.

Az I. r. felperes: Felperes1

cím1

A II. r. felperes: Felperes2

Cím5

A III. r. felperes: Felperes3

cím1

A felperesek képviselője: Dr. Surján Zsuzsanna ügyvéd

cím30

Az I. r. alperes: Alperes1

cím2

Az I. r. alperes képviselője: Dr. Ihász Lajos ügyvéd

cím25

A II. r. alperes: Alperes2 cím4

A II. r. alperes képviselője: Imre Ügyvédi Iroda

ügyintéző: Dr. Imre András ügyvéd

cím26

A per tárgya: közös tulajdon megszüntetése

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Szombathelyi Törvényszék 28.P.20.177/2022/127.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperesek 131.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, az alábbiak szerint változtatja meg.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. felperesnek ingatlan értékkiegyenlítésként 3.732.010,- (hárommillió-hétszázharminckettőezer-tíz) forintot.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy ingó-értékkiegyenlítésként 15 napon belül fizessen meg az I.r. felperesnek 6.824.675,- (hatmillió-nyolcszázhuszonnégyezer-hatszázhetvenöt), a II.r. felperesnek 868.595,- (nyolcszázhatvannyolcezer-ötszázkilencvenöt), a III.r. felperesnek 4.715.230,- (négymillió-hétszáztizenötezer-kettőszázharminc) forintot.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak 1.800.000,- (egymillió-nyolcszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg az államnak 700.000,- (hétszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 napon belül az I.r. alperesnek 431.054,- (négy százharmincegyezer-ötvennégy) forint másodfokú perköltséget.

Tájékoztatja az ítéltábla a feleket, hogy az állam javára fizetendő eljárási illetéket a fizetésre kötelezett fél az adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül köteles megfizetni.

Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát – természetes személy esetén adóazonosító jelét – közleményként fel kell tüntetni.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Tényállás

[1] Az irányadó tényállás szerint az 1990-es évek végétől a III.r. felperes és néhai Személy1 (a II.r. felperes és részben az I. és III. r. felperések, valamint az I.r alperes jogelődje) házastársakként, nagykorú fiúgyermekekkel (I.r. felperessel és az I.r. alperessel) közös háztartásban élve háztáji gazdaságot működtettek, és egyre növekvő volumenben növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkoztak.

[2] A család valamennyi munkát közösen végezte, a megtermelt mezőgazdasági terményeket az állatok takarmányozására használták fel, a felesleget értékesítették, és az állattartásból, növénytermesztésből befolyt jövedelmeket - a termelési kiadások és a közös háztartás költségeinek fedezését meghaladóan - a gazdaságba forgatták vissza akként, hogy újabb földterületeket, illetve nagy értékű mezőgazdasági gépeket vásároltak.

[3] A kezdetben néhai Személy1, majd 2004-2005. évtől az I.r. felperes és az I.r. alperes irányításával egy folyamatosan terjeszkedő, jól prosperáló családi gazdasági vállalkozást alakítottak ki, 2017 évre közel 180 hektáros területen gazdálkodtak és több nagyértékű mezőgazdasági gép birtokába kerültek.

[4] Az I.r. felperes és az I.r. alperes a vállalkozással kapcsolatos gazdasági döntéseket - földvásárlások, pályázatok, gépvásárlások - közösen hozták meg a szülők, elsősorban néhai Személy1 bevonásával. A földterületek megvásárlását és kettőjük közül a vevő személyét közös döntés alapján, célszerűségi szempontok szerint határozták meg (elővásárlási jogok, állami támogatás, összefüggő földterületek kialakítása).

[5] Az I.r. felperes 2006. évtől önálló főfoglalkozásként mezőgazdasági egyéni vállalkozóként tevékenykedett. A 2006. januárjában eredményes mezőgazdasági pályázaton elnyert 6.000.000,- Ft támogatást termőföld-vásárlásra fordította, az ingatlan-nyilvántartásba tulajdonosként bejegyzésre került, azonban a nevén lévő termőföldeket is túlnyomórészt az I.r. alperes művelte, az azok után járó állami támogatásokat is - a földhasználóként bejegyzett - I.r. alperes vette igénybe.

[6] Az I.r. felperes a családi munkamegosztás szerint elsősorban állattartással foglalkozott, a tejet – a III.r. felperes közreműködésével - eladásra termelte, a könyvelési ügyeket intézte és a családi adminisztratív feladatokban is részt vett.

[7] Az állatok értékesítéséből származó bevétel jelentős része a kedvezőbb adózás miatt az I.r. alperes számlájára folyt be, ugyanis az I.r. felperes éves jövedelme – az átalányadózási szabályok miatt - a 6.000.000,- Ft-ot nem haladhatta meg.

[8] Az I.r. alperes 1999. decemberétől mezőgazdasági őstermelőként gazdálkodott, 2006. évtől a mezőgazdasági tevékenységet főfoglalkozásként végezte, a család tulajdonában

és használatában álló földterületeket elsősorban gépekkel ő művelte. Az I.r. alperes östermelőként az áfát visszaigényelhette, ezért a nagyértékű gépeket – közös gazdasági döntés alapján – az I.r. alperes nevére vásárolták. A gépvásárlásokkal kapcsolatos pénzforgalom az I.r. alperes számláján zajlott, ide érkezett az ezzel kapcsolatos támogatás összege is. A gépek szervizelése is az I.r. alperes feladata volt.

[9] 2016. évben a családtagok között a kapcsolat megromlott, mivel az I.r. alperes önállóan lakóingatlant vásárolt, majd 2017 december 13-án a szülői házból elköltözött. A nevéen lévő mezőgazdasági gépeket birtokba vette, elszállította és a saját nevéen lévő földeken önállóan kezdett gazdálkodni.

[10] A Szombathelyi Törvényszék 28.P.20.214/2020/27/II. számú ítéletével a felpereseknek - az egy háztartásban élő és együtt gazdálkodó személyek közös vagyonszerzésének jogcíme alapján létrejött - közös vagyon megszüntetésére irányuló kereseti kérelmét elutasította.

[11] A felperesek fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla Pf.III.20.059/2021/8. számú 2021. szeptember 22-én kelt közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság döntését megváltoztatta, és megállapította, hogy 2000. január 1-től 2017 március 8-ig terjedő időszakra az I-III.r. felperesek, az I.r. alperes, továbbá néhai Személy1, mint közös háztartásban élő hozzátartozók között a szerzésben való közreműködésük arányában vagyonközösség keletkezett.

[12] Az ítéltábla a közbenső ítéletében az elsőfokú bíróság feladatává tette, hogy az összecszerűség tárgyában folytatódó eljárásban fel kell tárnia a tulajdonközösség időszaka alatt létrejött, megosztandó vagyon körét; majd a 17 éves időszakra vonatkozóan egységesen, - a jövedelmi viszonyokból kiindulva, de a kifejtett munkát is súllyal értékelve - egy komplex mérlegelési tevékenységgel kell megállapítania a felek szerzésben való közreműködésének arányát az eset egyedi sajátosságait is figyelembe véve.

[13] Az ítéltábla utalt arra, hogy az elsőfokú bíróságnak tekintettel kell lennie arra, hogy a közös gazdálkodás viszonylag hosszú időszakot ölelt fel, amely alatt nemcsak a szerzésben közreműködők jövedelme és anyagi hozzájárulása, hanem a munkamegosztása, a gazdálkodásban betöltött szerepe, az általuk befektetett munka mennyisége és minősége is változott.

[14] A szerzésben való közreműködés arányának meghatározása során nem hagyható figyelmen kívül, hogy az I. r. felperes és az I. r. alperes bankszámláján a mezőgazdasági tevékenységhez kötődően nem kizárólag a számlatulajdonos által végzett, hanem a közös – tehát a többi családtag által is kifejtett – munka eredményeként a közös gazdálkodásba befolyt bevételek is megjelentek, ezek tehát – a felek munkabér-jövedelmével, illetve a szülők nyugdíjjövedelmével ellentétben – nem tekinthetők kizárólag a számlatulajdonos szerzési aránya körében értékelendő jövedelemnek. Ezen összegek is – az I. r. felperes, az I. r. alperes, illetve a szülők bevételei együtt – a közös elhatározással megvásárolt földek, gépek, azaz a vagyonnövekmény finanszírozására szolgáltak. Tekintettel kell lenni arra is, hogy a szülők – a közös háztartás körében felhasznált jövedelmükön túl – a közös gazdálkodást mind fizikai munkájukkal, mind mezőgazdasági tapasztalatukkal és hozzáértésükkel segítették.

Kereset, ellenkérelem

[15] A folytatódó eljárásban a felperesek - a többször pontosított kereseti kérelmükben - kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a vagyonmérlegben írt ingóságok a peres felek közös tulajdonát képezik, az I. és a III. r. felperesek, valamint az I. r. alperes vonatkozásában személyenként 5/16-5/16-5/16 részben, míg a II. r. felperes vonatkozásában 1/16 részben.

[16] A közös tulajdon megszüntetését akként kérték, hogy a bíróság a fennálló birtokállapot szerint adja azokat a felek tulajdonába, kivéve a 21. tételszámú frsz.1-ű pótkocsit, amelyet a felperesek közös tulajdonába kértek adni 4.500.000 Ft értékben; illetve a felperesi birtokban lévő 10. tételszámú Class Dominátor kombájnt, amelyet az I. r. alperes tulajdonába kértek adni 750.000 Ft értékben.

[17] Az ingóságok megosztására tekintettel az I. és a III. r. felpereseknek személyenként 6.440.625 Ft, a II. r. felperesnek 2.778.125 Ft, összesen 15.659.375 Ft értékkülönböt megfizetésére kérték kötelezni az I. r. alperest.

[18] A felperesek a bármelyikük birtokában lévő ingóságok közös tulajdonának egymás közötti megszüntetését nem kérték, akként nyilatkoztak, hogy egymás között elszámolnak.

[19] Kérték kötelezni az I. r. alperest az frsz.1 forgalmi rendszámú pótkocsi kiadására.

[20] A felperesek kérték annak megállapítását, hogy - a közös szerzés eredményeként - az ingatlan vagyonmérleg 1-51. tételig felsorolt ingatlanok és ingatlan illetőségek tulajdonjogát az I. és III. r. felperesek, az I. r. alperes, továbbá néhai Személy1, mint közös háztartásban élő hozzátartozók személyenként 1/4-1/4 tulajdoni arányban megszerezték.

[21] Néhai Személy1 halála, valamint a II. r. és a III. r. felperesek engedményező nyilatkozata alapján annak megállapítását kérték, hogy a vagyonmérlegben írt ingatlanok tulajdonjogát 11/16 részben az I. r. felperes, 5/16 részben az I. r. alperes megszerezte.

[22] Kérték megkeresni az illetékes földhivatalokat valamennyi ingatlan vonatkozásában a tulajdonjog változás átvezetése céljából.

[23] Az ingatlanokon fennálló közös tulajdont akként kérték megszüntetni, hogy az I. r. alperes kizárólagos tulajdonába kérték adni a helység1i helyrajzi szám1., helyrajzi szám2., helyrajzi szám3., helyrajzi szám4., helyrajzi szám5., helyrajzi szám6., helyrajzi szám7., helyrajzi szám8., helyrajzi szám9., helyrajzi szám10., a helység2i helyrajzi szám11., a helység3i helyrajzi szám12., helyrajzi szám13., helyrajzi szám14., helyrajzi szám15. helyrajzi számú ingatlanokat, a helység4 helyrajzi szám16 helyrajzi számú ingatlant, az 1581/10493

tulajdoni illetőségét, a helység1i helyrajzi szám17. helyrajzi számú ingatlan 206/3359 tulajdoni illetőségét, a helység1i helyrajzi szám18 helyrajzi számú ingatlan 2552/4573 illetőségét, valamint a helység2i helyrajzi szám19 helyrajzi számú ingatlan 5951/7017 tulajdoni illetőségét összesen 109.678.000 Ft értékben;

[24] és az I. r. felperes kizárólagos tulajdonába kérték adni a helység5i helyrajzi szám51ú ingatlan 1285/10964 tulajdoni illetőségét, a helység3i helyrajzi szám20. helyrajzi számú ingatlant, a helység1i helyrajzi szám21., helyrajzi szám22., helyrajzi szám23., helyrajzi szám24., helyrajzi szám25., helyrajzi szám26., helyrajzi szám27., helyrajzi szám28., helyrajzi szám29, helyrajzi szám30., helyrajzi szám31., helyrajzi szám32., helyrajzi szám33., helyrajzi szám34., helyrajzi szám35., helyrajzi szám36., helyrajzi szám37., helyrajzi szám38., helyrajzi szám39., helyrajzi szám40. helyrajzi számú ingatlanokat, a helység3i helyrajzi szám41., helyrajzi szám42., helyrajzi szám43., helyrajzi szám44., helyrajzi szám45. helyrajzi számú ingatlanokat, a helység5i helyrajzi szám46. helyrajzi számú ingatlant, a helység1i helyrajzi szám47. helyrajzi számú ingatlan 8552/156732 tulajdoni illetőségét, a helység1i helyrajzi szám48. helyrajzi számú ingatlan 79824/220640 tulajdoni illetőségét, a helység1i helyrajzi szám49. helyrajzi számú ingatlan 23328/48648 tulajdoni illetőségét és a helység1i helyrajzi szám50. helyrajzi számú ingatlan 5430/8775 tulajdoni illetőségét, összesen 115.739.000 Ft értékben.

[25] Az ingatlanvagyon megosztására tekintettel kérték kötelezni az I. r. alperest arra, hogy az I. r. felperes részére 39.235.180 Ft értékkülönbötet 15 napon belül fizessen meg; teljesítőképesség hiányában pedig a fizetési kötelezettségének az általa birtokolt ingatlan I.r. felperes tulajdonába adása útján tegyen eleget.

[26] Kérték az illetékes földhivatalok megkeresését az ingatlanvagyon megosztását követően a tulajdonjog változás átvezetése iránt.

[27] A helység1i helyrajzi szám32. helyrajzi számú ingatlan vonatkozásában a II. r. alperest a fentiek tűrésére kérték kötelezni, mert a kereseti kérelem teljesítése a helység1i helyrajzi szám32. helyrajzi számú ingatlan tulajdoni helyzetében nem eredményez változást.

[28] Kérték az I. r. alperes perköltségben marasztalását.

[29] A felperések álláspontja az volt, hogy az I. r. felperes, néhai Személy1, a III. r. felperes és az I. r. alperes 2000. január 1. és 2017. március 8. napja között - a jogerős közbenső ítélettel megállapított közös gazdálkodás időtartama alatt - 25%-25%-25%-25%-ban szereztek tulajdont.

[30] A megosztandó vagyont ennek figyelembevételével kérték elszámolni a peres felek között a kereseti kérelem szerint, figyelemmel arra, hogy néhai Személy1 elhalálózására tekintettel a hagyatékát $1/4-1/4-1/4-1/4$ arányban örökölték törvényes örökösei, azaz a gyermekei, illetve a házastársa. A $4/16$ tulajdoni hányad ennek alapján módosul az I. r. felperes és a III. r. felperes, valamint az I. r. alperes vonatkozásában $5/16$ -ra, és - a néhai Személy1 jogutódjaként perbe lépő - II. r. felperes tekintetében pedig $1/16$ tulajdoni arány állapítható meg.

[31] Az I.r. alperes - a pontosított ellenkérelmében - a kereset elutasítását, és a felperesek perköltségben való egyetemleges marasztalását kérte.

[32] A közös vagyon megszerzésében való közreműködés aránya - az I. r. alperes számításai szerint -, az I. r. felperesnél 18,64%, néhai Felperes31 3,59%, III. r. felperesnél 4,16%, az I. r. alperesnél pedig 73,59%. A néhai Személy1re jutó, közel 4%-os rész örökösök közti egyenlő elosztására tekintettel az I. r. felperesre 19,64%, a II. r. felperesre 1%, a III. r. felperesre 4,59%, az I. r. alperesre 74,59% részesedés jutna a felperesek által kimutatott vagyonösszességből.

[33] Az I. r. alperes rámutatott, hogy a birtokában lévő ingóságok és ingatlanok a teljes vagyonhoz képest mindössze 55,7% arányúak, azaz az általa birtokolt vagyonrész értéke jóval alatta marad annak, ami őt a vagyonszerzésben való közreműködés aránya szerint megilletné, a felperesek kereseti kérelme ezért megalapozatlan.

[34] Az I. r. alperes jogfenntartással élt az általa kimunkált mértékű vagyonrész követelése iránt.

[35] A II. r. alperes a vele szemben támasztott kereseti kérelmet nem ellenezte, perköltség iránti igénye nem volt.

Elsőfokú ítélet

[36] Az elsőfokú bíróság – a fellebbezéssel támadott, kijavított – ítéletében megállapította, hogy az ingatlan- és ingóvagyonmérlegben megjelölt vagyontárgyak az I. r. felperes, néhai Személy1, a III. r. felperes és az I. r. alperes osztatlan közös vagyonát képezik.

[37] A bíróság az I. r. felperes, néhai Személy1, a III. r. felperes és az I. r. alperes által 2000. január 1. és 2017. március 8. között megvalósított közös gazdálkodással szerzett közös vagyonát megszüntette, és

[38] a vagyonmérlegből az 1-32. tételszám alatti ingatlanvagyonot az I. r. felperes tulajdonába adta, összesen 115.739.000.- Ft értékben,

[39] a 33-51. tételszám alatti ingatlanvagyonot az I. r. alperes tulajdonába adta, összesen 109.678.000 Ft értékben,

[40] az ingó vagyonmérlegből a 2. tételszám alatti Stihl bozótvágot, a 3. tételszám alatti akkumulátortöltőt, a 4. tételszám alatti anyagmozgató csigát, az 5. tételszám alatti CMI ráülős fűnyírót, a 6. tételszám alatti Stihl fűrész, a 7. tételszám alatti vízszivattyút, a 8. tételszám alatti homlokrakodót, a 9. tételszám alatti frsz.2ú MTZ traktort, a 10. tételszám alatti Claas Dominátort, a 11. tételszám alatti körbálázót, a 13. tételszám alatti AP 800 pótkocsit, a 15. tételszám alatti kiskockabálázót, a 16. tételszám alatti bálacsomagolót, a 17.

tételszám alatti rendsodró, a 18. tételszám alatti tárcsát, a 19. tételszám alatti műtrágyaszórót, a 26. tételszám alatti magtisztító rostát, a 27. tételszám alatti nedvességmérőt és a 29. tételszám alatti ekét a felperesek közös tulajdonába adta, összesen 11.150.000.- Ft értékben,

[41] az 1. tételszám alatti frsz.3ú utánfutót, a 12. tételszám alatti frsz.4ú traktort, a 20. tételszám alatti műholdas vezérlést, a 21. tételszám alatti Horsch Pronto vetőgépet, a 22. tételszám alatti Rauch permetezőt, a 23. tételszám alatti frsz.1ú pótkocsit, a 24. tételszám alatti altalajlazítót, a 25. tételszám alatti John Deere traktort az I. r. alperes tulajdonába adta, összesen 33.300.000.-Ft értéken.

[42] A bíróság a helység1 helyrajzi szám32. helyrajzi számú ingatlan vonatkozásában a fentiek tűrésére kötelezte a II. r. alperest.

[43] Az elsőfokú bíróság egyebekben a keresetet elutasította.

[44] A bíróság kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az állam javára – az elsőfokú ítéletben írt módon - 1.500.000.- Ft eljárási illetéket, továbbá 44.664.-Ft szakértői díjat, valamint az I.r. alperes részére 15 napon belül 1.883.000.- Ft elsőfokú perköltséget.

[45] Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálására irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 578/G. § (1)-(2) bekezdése és az ahhoz kapcsolódó joggyakorlat, valamint a jogerős közbenső ítéletben meghatározott szempontok szerint vizsgálta a megosztandó vagyon körét, majd a felek szerzésben való közreműködésének arányát.

[46] Az elsőfokú bíróság a megosztandó vagyon körét a felpereseknek - az I.r. alperes által e körben nem vitatott – 28.P.20.021/2022/1. számú és 28.P.20.177/2022/3. számú (P3) keresetpontosítását figyelembevéve határozta meg az ítéletének [123]-[126] bekezdéseiben foglaltak szerint.

[47] Az ingatlanok értékét az elsőfokú bíróság az ítéletének [128]-[129] bekezdéseiben, az ingóságok értékét pedig ítéletének [130] bekezdésében kifejtettek szerint a felek egyező előadása és a felpereseknek az I.r. alperes által nem vitatott nyilatkozata alapján – az alábbiak szerint - állapította meg:

1. tételszám alatti helység5 külterületi helyrajzi szám52. „szántó és fásított terület” megjelölésű, 10 ha 6760 m² alapterületű ingatlan 1285/10964 része, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.250.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.252.000 Ft,

2. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám20. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1 ha 3614 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.360.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.450.000 Ft,

3. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám21. hrsz. „szántó” megjelölésű, 8788 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 870.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.580.000 Ft,
4. tételszám alatti helység1 helyrajzi szám22. hrsz. zártkerti „szántó” megjelölésű, 2988 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 290.000 Ft, jelenlegi értéke: 538.000 Ft,
5. tételszám alatti helység1 helyrajzi szám23. hrsz. zártkerti „szántó” megjelölésű, 4931 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 490.000 Ft, jelenlegi értéke: 887.000 Ft,
6. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám24. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1 ha 6164 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.610.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.910.000 Ft,
7. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám25. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1934 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 190.000 Ft, jelenlegi értéke: 348.000 Ft,
8. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám26. hrsz. „szántó” megjelölésű, 8818 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 880.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.587.000 Ft,
9. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám27. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1 ha 1395 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.130.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.050.000 Ft,
10. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám28. hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 2231 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.200.000 Ft, jelenlegi értéke: 4.000.000 Ft,
11. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám29 hrsz. „szántó” megjelölésű, 5310 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 530.000 Ft, jelenlegi értéke: 956.000 Ft,
12. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám30. hrsz. „szántó” megjelölésű, 5074 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 500.000 Ft, jelenlegi értéke: 913.000 Ft,
13. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám31. hrsz. „szántó” megjelölésű, 7 ha 3779 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 7.380.000 Ft, jelenlegi értéke: 13.280.000 Ft,

14. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám32. hrsz. „rét és szántó” megjelölésű, 10 ha 563 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 10.000.000 Ft, jelenlegi értéke: 16.900.000 Ft, amelyet a II. r. alperes javára a 31677/2016.03.07. sz. határozattal bejegyzett 5.679.000 Ft és járulécai erejéig jelzálogjog, valamint ennek biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom terhel,

15. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám33. hrsz. „szántó” megjelölésű, 5707 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 570.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.027.000 Ft,

16. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám34. hrsz. „szántó” megjelölésű, 9591 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 960.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.730.000 Ft,

17. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám35. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1 ha 4169 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.400.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.550.000 Ft,

18. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám36. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1926 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 190.000 Ft, jelenlegi értéke: 347.000 Ft,

19. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám37. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1925 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 190.000 Ft, jelenlegi értéke: 346.000 Ft,

20. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám38. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1 ha 3667 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.360.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.460.000 Ft,

21. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám39. hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 1398 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.100.000 Ft, jelenlegi értéke: 3.850.000 Ft,

22. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám40. hrsz. „szántó” megjelölésű, 6 ha 889 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 6.000.000 Ft, jelenlegi értéke: 10.960.000 Ft,

23. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám41. hrsz. „szántó” megjelölésű, 6778 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 670.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.220.000 Ft,

24. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám42. hrsz. „szántó” megjelölésű, 6775 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 670.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.220.000 Ft,
25. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám43. hrsz. „szántó” megjelölésű, 6777 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 670.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.220.000 Ft,
26. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám44. hrsz. „rét” megjelölésű, 7662 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 760.000 Ft, jelenlegi értéke: 920.000 Ft,
27. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám45. hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 5091 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.500.000 Ft, jelenlegi értéke: 4.516.000 Ft,
28. tételszám alatti helység5 külterületi helyrajzi szám46. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1 ha 4789 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.500.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.662.000 Ft,
29. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám47. hrsz. „szántó” megjelölésű, 20 ha 6226 m² alapterületű ingatlan 8552/156372 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.120.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.030.000 Ft,
30. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám48. hrsz. „szántó” megjelölésű, 34 ha 6268 m² alapterületű ingatlan 79824/220640 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 12.500.000 Ft, jelenlegi értéke: 22.550.000 Ft,
31. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám49. hrsz. „rét” megjelölésű, 2 ha 4572 m² alapterületű ingatlan 23328/48648 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.1000.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.320.000 Ft,
32. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám50. hrsz. „szántó és árok” megjelölésű, 3 ha 7343 m² alapterületű ingatlan 5430/8775 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.300.000 Ft, jelenlegi értéke: 4.160.000 Ft,
33. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám53. „szántó” megjelölésű, 6008 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 600.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.810.000 Ft,
34. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám2 hrsz. „szántó” megjelölésű, 1 ha 5317 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.500.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.757.000 Ft,

35. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám3 hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 5587 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.500.000 Ft, jelenlegi értéke: 4.606.000 Ft,
36. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám4. hrsz. „rét” megjelölésű, 1 ha 2702 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.200.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.520.000 Ft,
37. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám5. hrsz. „rét” megjelölésű, 1 ha 2700 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.200.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.520.000 Ft,
38. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám6. hrsz. „szántó” megjelölésű, 4 ha 7241 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 4.720.000 Ft, jelenlegi értéke: 8.500.000 Ft,
39. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám7. hrsz. „szántó” megjelölésű, 5 ha 2739 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 5.270.000 Ft, jelenlegi értéke: 9.450.000 Ft,
40. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám8. hrsz. „szántó” megjelölésű, 10 ha 3273 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 10.320.000 Ft, jelenlegi értéke: 18.590.000 Ft,
41. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám9. hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 7457 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.740.000 Ft, jelenlegi értéke: 4.942.000 Ft,
42. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám10. hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 5503 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.550.000 Ft, jelenlegi értéke: 4.590.000 Ft,
43. tételszám alatti helység2 külterületi helyrajzi szám11. hrsz. „szántó” megjelölésű, 9 ha 9920 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 10.000.000 Ft, jelenlegi értéke: 16.380.000 Ft,
44. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám12. hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 1995 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.200.000 Ft, jelenlegi értéke: 3.960.000 Ft,
45. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám13. hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 874 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 2.000.000 Ft, jelenlegi értéke: 3.757.000 Ft,

46. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám14 hrsz. „szántó” megjelölésű, 5 ha 8116 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 5.800.000 Ft, jelenlegi értéke: 10.460.000 Ft,

47. tételszám alatti helység3 külterületi helyrajzi szám15. hrsz. „szántó” megjelölésű, 1 ha 8667 m² alapterületű ingatlan 1/1 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.900.000 Ft, jelenlegi értéke: 3.362.000 Ft,

48. tételszám alatti helység4 külterületi helyrajzi szám16 hrsz. „szántó és árok” megjelölésű, 5 ha 2787 m² alapterületű ingatlan 1581/10493 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 800.000 Ft, jelenlegi értéke: 1.432.000 Ft,

49. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám17. hrsz. „szántó” megjelölésű, 2 ha 1877 m² alapterületű ingatlan 206/3359 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 130.000 Ft, jelenlegi értéke: 241.000 Ft,

50. tételszám alatti helység1 külterületi helyrajzi szám18 hrsz. „szántó és kivett meder” megjelölésű, 2 ha 5126 m² alapterületű ingatlan 2552/4573 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 1.400.000 Ft, jelenlegi értéke: 2.524.000 Ft,

51. tételszám alatti helység2 külterületi helyrajzi szám19 hrsz. „szántó és fásított terület” megjelölésű, 6 ha 773 m² alapterületű ingatlan 5951/7017 arányban, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 5.150.000 Ft, jelenlegi értéke: 9.277.000 Ft.

[48] A megosztandó összes ingatlanvagyonnak a közös gazdálkodás befejezésekor értéke: 126.550.000 Ft, a jelenlegi értéke: 225.417.000 Ft.

[49] Az elsőfokú bíróság a peres felek tulajdonában álló ingóságokat az alábbiak szerint vette számba:

1. tételszám alatti frsz.3. utánfutó, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 50.000 Ft,

2. tételszám alatti STIHL bozótívágó, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 100.000 Ft,

3. tételszám alatti akkumulátortöltő, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 100.000 Ft,

4. tételszám alatti anyagmozgató csiga, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 150.000 Ft,

5. tételszám alatti CMI ráülős fűnyíró, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 100.000 Ft,
6. tételszám alatti STIHL fűrészes, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 100.000 Ft,
7. tételszám alatti vízszivattyú, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 150.000 Ft,
8. tételszám alatti homlokrakodó, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 1.300.000 Ft,
9. tételszám alatti frsz.2. MTZ traktor, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 1.000.000 Ft,
10. tételszám alatti CLAAS DOMINÁTOR kombájn, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 750.000 Ft,
11. tételszám alatti VICON RF 2125 körbálázó, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 3.500.000 Ft,
12. tételszám alatti frsz.4 MTZ traktor, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 4.000.000 Ft,
13. tételszám alatti AP 800 pótkocsi, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 500.000 Ft,
15. tételszám alatti kiskockabálázó, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 1.500.000 Ft,
16. tételszám alatti bálacsomagoló, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 200.000 Ft,
17. tételszám alatti rendsodró, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 100.000 Ft,
18. tételszám alatti vertikumos tárcsa, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 1.000.000 Ft,
19. tételszám alatti műtrágyaszóró, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 200.000 Ft,

20. tételszám alatti műholdas vezérlés, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 1.000.000 Ft,

21. tételszám alatti HORSCH PRONTO vetőgép, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 5.500.000 Ft,

22. tételszám alatti RAU permetező, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 1.750.000 Ft,

23. tételszám alatti frsz.1. pótkocsi, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 4.500.000 Ft,

24. tételszám alatti SUMO TRIO altalajlazító, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 2.000.000 Ft,

25. tételszám alatti 7830 John Deere traktor, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 14.500.000 Ft,

26. tételszám alatti elektromos hajtású magtisztító rosta, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 200.000 Ft,

27. tételszám alatti John Deere nedvességmérő, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 35.000 Ft,

29. tételszám alatti Rabe Verk YE 3/65 eke, amelynek a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke: 100.000 Ft.

[50] A megosztandó összes ingóvagyonnak 44.450.000 Ft a közös gazdálkodás befejezésekor és jelenlegi értéke is.

[51] A megosztandó összes vagyon (ingatlanok és ingóságok) közös gazdálkodás befejezésekor összértéke 171.000.000 Ft, a jelenlegi összértéke 269.867.000 Ft.

[52] Az elsőfokú bíróság az együtt gazdálkodó családtagok szerzésben való közreműködésének arányát vizsgálva - a rPtk. 578/G. §-ához kapcsolódó joggyakorlat alapján - kifejtette, hogy az egy háztartásban élő hozzátartozók közötti közös gazdálkodás eredményeként előállott vagyonszaporulat megszerzésére és elszámolása módjára az élettársakra irányadó szabályokat kell alkalmazni.

[53] Hangsúlyozta, hogy a közreműködés arányát a közös gazdálkodás teljes időtartamára, egységesen, a hozzátartozók összes jövedelmének összevetésével kell meghatározni, függetlenül attól, hogy az együttélés egyes elkülöníthető szakaszaiban az arány eltérő volt, és az adott vagyontárgyat mikor szerezték a felek. (BH2020.362. jogeset)

[54] Értékelni kell a felek által kifejtett egyéb tevékenységeket, így a háztartásban végzett munkát is, és tekintettel kell lenni arra is, hogy a vagyongyarapításban melyik fél munkavégzésének, közreműködésének mekkora jelentősége volt, ami a szerzésben való közreműködés arányát befolyásolja. (BH1994.252. jogeset)

[55] A törvényszék rögzítette, hogy a Ptk. 578/G. § (1) bekezdése alapján kialakult következetes bírói gyakorlat szerint a közös szerzésre vonatkozó törvényi vélelem arra nem terjed ki, hogy a szerzéshez való hozzájárulás aránya azonos mértékű. A közreműködés arányát a feleknek bizonyítaniuk kell; a törvény csak arra az esetre állít fel kisegítő szabályt az egyenlő arányú szerzés mellett, ha a pontos arányok a bizonyítékok értékelése alapján, mérlegeléssel sem állapíthatók meg (BH2020.362., BDT2016.3477. sz. jogesetek).

[56] Ezt követően az elsőfokú bíróság a 2000. január 1. napjától 2017 márciusig terjedő időszakra vonatkozóan a felek által elért jövedelmeket vizsgálta.

[57] Megállapította, hogy ezen időszakban néhai Személy1 nyugdíjasként összesen 207 hónapra számolva nettó 13.250.176,- Ft jövedelemre tett szert.

[58] Az elsőfokú bíróság számítása szerint a III.r. felperes munkaviszonyból származóan, majd 2005. május 21-én történt nyugdíjazását követően a befolyt nyugdíjából összesen 207 hónapra számolva 14.488.911,- Ft jövedelemmel rendelkezett.

[59] Az I.r. felperes 2001-től kezdett mezőgazdasági tevékenységet végezni, amelyből jövedelme származott. Emellett azonban 2003-ig munkaviszonyban is állt. 2006-tól önálló főfoglalkozásként mezőgazdasági egyéni vállalkozó lett. Az I.r. felperes nettó jövedelme (beleértve az üzemszerű közös gazdálkodásból származó, adózott jövedelmet is) a vizsgált 207 hónapra számolva nettó 7.658.203,- Ft volt, amelyből nettó 2.520.275,- Ft volt a munkaviszonyból származó jövedelem 2000. január 1. és 2004. év között.

[60] Az I.r. alperes szintén 2006-tól önálló főfoglalkozásként áfakörös őstermelőként gazdálkodott, ezt megelőzően 2005-2006-ig munkaviszonyban állt.

[61] A vizsgált időszakban 207 hónapra számolva (beleértve az üzemszerű közös gazdálkodásból származó, adózott jövedelmet is) összesen nettó 12.114.857,- Ft jövedelemre tett szert, amelyből 6.237.584,- Ft volt a munkaviszonyból származó jövedelem.

[62] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy annak vizsgálata is szükséges, hogy a munkahelyi jövedelmekből és a nyugdíjból származó bevételeken túl - a perbeli időszakban - a közös gazdálkodásnak volt-e, és ha igen, milyen jellegű, mekkora mértékű bevétele, amely az egyes felek részéről a szerzésben való közreműködés arányát befolyásolja, illetve az egyes felek által a közös gazdálkodás körében kifejtett tevékenység milyen mértékben hatott közre a közös vagyon gyarapodásában.

[63] A 2000. január 1-től 2017 márciusig terjedő időtartamban a közös gazdálkodás bevételeit képezték a mezőgazdasági munkavégzéssel kapcsolatos bevételek. Ezek közé sorolandó mindaz a mezőgazdasági bevétel, ami bizonyíthatóan megjelenik néhai Személy1, az I. r. felperes, az I. r. alperes adóbevallásában, továbbá a mezőgazdasági bevételek közé sorolandó a gabonaeladásból származó bevétel is, valamint az áfa-visszatérítés és a jövedéki adó visszatérítése is. Mindezen tételek teljes összege a peres időszakban 307.453.041 Ft volt (elsőfokú ítélet [156]).

[64] Az elsőfokú bíróság figyelembe vette a perbeli időszakra vonatkozóan az I.r. felperes és az I.r. alperes nevén lévő termőföldek után kifizetett, a közös gazdálkodás bevételeit képező, területalapú gabona- és egyéb támogatásokat, amelyeknek teljes összege 121.695.808,- Ft volt. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a megjelölt összegből 18.376.920,- Ft esik az I.r. felperes nevén nyilvántartott termőföld ingatlanokra, míg 103.318.888,- Ft esik az I.r. alperes nevén nyilvántartott termőföld ingatlanokra (elsőfokú ítélet [160]).

[65] Rögzítette, hogy a termőföld után járó támogatások annak a földtulajdonosnak kerülnek kifizetésre, aki földhasználóként a földhasználati nyilvántartásba bejegyzésre került.

[66] A közös gazdálkodás bevételeit képezték az állattartással kapcsolatosan az I.r. alperes részére kifizetett támogatások is, amelyek összesen 5.635.966,- Ft-ot tettek ki (elsőfokú ítélet [161]).

[67] A közös gazdálkodás bevételeit képezték az állat eladásokból származó bevételek is, beleértve a szarvasmarha és a sertés eladások jövedelmét is, amelynek összes bevétele a peres időszakban kerekítve 53.997.072,- Ft-ban határozta meg az elsőfokú bíróság (elsőfokú ítélet [166]).

[68] A bíróság kitért arra, hogy a csirke leadásból származó jövedelmet nem vette figyelembe, tekintettel arra, hogy a III.r. felperesnek - a perbeli történésekhez időben közelebb tett - nyilatkozata alapján a csirke leadások időpontja a közös gazdálkodás kezdetét megelőző időszakra esett.

[69] Az elsőfokú bíróság a bevételekhez sorolta az I.r. felperes és I.r. alperes által végzett lógondozási tevékenységet, amelynek ellenértéke a peresített időszakban 24.000.000,- Ft volt.

[70] (elsőfokú ítélet [167]).

[71] Az elsőfokú bíróság értékelte a perbeli időszakban a III.r. alperes által a család gondozásában, a családi ügyek intézésében, a háztartás ellátásában kifejtett tevékenységet is. szakértő2 szakértő a háztartási munkák időtartamát, ellenértékét a minimál órabér figyelembevételével határozta meg, és azt összesen 16.500.000,- Ft-ban állapította meg (elsőfokú ítélet [170]).

[72] Az elsőfokú bíróság e körben nem vette figyelembe a szakértő3 szakértő által is értékelt körülményeket, a konyhakertre, gyümölcstermesztésre fordított időráfordítás kétszeres értékelésének elkerülése végett.

[73] Az elsőfokú bíróság a közös szerzésben való közreműködésnél figyelembe vette az ún. ház körüli munkákat is, ami az udvar rendben tartására, fűnyírásra, tűzifa szedésre, a tüzelő biztosítására irányuló tevékenységben mutatkozott meg. Ennek munkaidő igényét, illetve ellenértékét az elsőfokú bíróság szakértő közreműködésével 6.400.000,- Ft-ban határozta meg (elsőfokú ítélet [175] – [181]).

[74] A közös gazdálkodás további bevételét képezte az ún. tejpénz, amelynek összege szakértő3 szakértő megállapításai alapján 2004. és 2017 között 10.139.000,- Ft-ban határozható meg (elsőfokú ítélet [182]).

[75] Az elsőfokú bíróság a közös szerzésben való közreműködésként vette figyelembe a releváns időszakban a közös gazdálkodással kapcsolatos ügyintézással, szerződéskötéssel, hitelintézással, adminisztrációval kapcsolatos tevékenységet, amelynek értéke - szakértő3 szakvéleménye alapján kalkulált munkaórák és a minimál órabér alapján - 1.840.000,- Ft-ban számolható el. (elsőfokú ítélet [183]).

[76] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a konyhakert művelésből, szőlőtermesztésből, gyümölcstermesztésből, illetve telephelyként a gépek és a gabona tárolására használt ingatlan használatából pénzbeli bevétel nem származott, ezért ezek a körülmények a szerzési arány meghatározása során nem bírnak jelentőséggel (elsőfokú ítélet [184]).

[77] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a telephely használatra tekintettel felmerülő használati díjak (15.779.300,- Ft összegben) még mérlegeléssel sem vehetők figyelembe néhai Személy1 oldalán vagyoni hozzájárulásként.

[78] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a felek perbeli közös gazdálkodás időtartama alatt elért összes bevételét kerekítve: 595.200.000 Ft-ban állapította meg, amely a területalapú támogatás 121.695.808 Ft, az állattartással összefüggésben kapott támogatás 5.635.966 Ft, a mezőgazdasági árbevétel 307.453.041 Ft, az állatok eladásából származó bevétel 53.997.072 Ft, az osztrák állampolgárnak teljesített szolgáltatások (lógondozás) 24.000.000 Ft, a háztartási munkálatok ellenértéke (beleértve a házkörüli munkálatokat is) 22.900.000 Ft, a tejpénzből származó bevétel 10.139.000 Ft, az adminisztrációs tevékenység ellenértéke 1.840.000 Ft összegéből tevődött össze, hozzászámítva ehhez a felek munkaviszonyból és nyugdíjból származó jövedelmeit, összesen 36.496.946.-Ft (I.r. felperes: 2.520.000.- ; Néhei Személy1: 13.250.000.-Ft; III.r. felperes: 14.488.911.- Ft; I.r. alperes:6.237.584.- Ft) összegben.

[79] Az elsőfokú bíróság ezt követően részletesen vizsgálta és elemezte a feleknek a – fenti bevételeket és megtakarításokat eredményező - közös gazdálkodásban kifejtett munkavégzését, tevékenységét és annak közös vagyongyarapításban betöltött szerepét, jelentőségét.

[80] A vizsgálat módszereként az elsőfokú bíróság szakértő³ szakértő közreműködésével meghatározta a perbeli közös gazdálkodás időtartama alatt a növénytermesztésre, illetve az állattenyésztésre fordított, szükséges munkaórákat, majd pedig mérlegeléssel állapította meg a munkaórák családtagok közti megoszlását az alábbiak szerint.

[81] Az állattenyésztésre fordított munkavégzés összesen 50.000 munkaórát tesz ki (elsőfokú ítélet [217]), míg a mezőgazdasági tevékenységre összesen 13.120 munkaóra (8759 gépi munkaóra, 3367 kézi munkaóra) vehető figyelembe, amelyhez a bíróság még további 1000 munkaórát számolt a mezőgazdasági munkával járó adminisztrációs teendőkre tekintettel (elsőfokú ítélet [215]).

[82] Ebből az I.r. felperesre összesen 1050 munkaóra esett (az összes munkaóra 8 %-a) néhai Személylre összesen 2145 munkaóra (16 %) a III.r. felperesre 1050 munkaóra (8 %) és az I.r. alperesre 8875 munkaóra (68 %).

[83] Ezt követően az elsőfokú bíróság az összes mezőgazdasági árbevétel és mezőgazdasági terület alapú támogatás 429.200.000.- Ft kerekített összegét a mezőgazdasági tevékenységgel töltött munkaórák arányában osztotta el a családtagok között: eszerint az I.r. felperesre 34.336.000.- forint, néhai Személylre 68.672.000 forint, a III.r. felperesre 34.336.000 forint, és az I.r. alperesre 291.856.000 forint bevétel esik. (ítélet [242]- [244])

[84] Az állattenyésztéssel kapcsolatosan a családi gazdaságba befolyt összes bevétel 59.640.000.- Ft kerekített összegét (állattartás bevétele: 53.997.072.- Ft az állami támogatás 5.635.966.-Ft) a családtagok között akként osztotta el, hogy ezen bevétel felét, azaz 29.820.000 forintot a mezőgazdasági árbevétel elszámolásának arányában vette figyelembe az egyes családtagok javára arra tekintettel, hogy az állattartásra felhasznált takarmány jelentős részét a felek a mezőgazdasági termelésükből biztosították.

[85] Ebből következően az állattenyésztésből származó árbevétel fele összegéből (29.820.000 forintból) 8 %, azaz 2.385.600 forint az I.r. felperes, 16 %, azaz 4.771.200 forint néhai Személyl, 8 % azaz 2.385.600 forint a III.r. felperes, és a fennmaradó 68 % azaz 20.277.600 forint pedig az I.r. alperes oldalán számolható el.

[86] A fennmaradó 29.820.000 forintból személyenként 1.000.000 forint – mérlegeléssel - néhai Személyl és a III.r. felperes javára számolható el figyelemmel arra, hogy besegítettek az állatgondozásba, míg a fennmaradó 27.820.000 forint az I.r. felperes javára vehető figyelembe (ítélet [245]-[247]).

[87] A lótarással kapcsolatosan befolyt 24.000.000 forintot az elsőfokú bíróság az ezen tevékenységet végző I.r. felperes és az I.r. alperes között fele-fele arányban osztotta meg (ítélet [248]).

[88] A háztartási munka 16.500.000 forintos összegét a III.r. felperes oldalán, (ítélet [249]) míg a ház körüli teendők ellátásának ellenértékeként elszámolható összesen 6.400.000

forintot a munkaórák arányában osztotta el a törvényszék a családtagok között akként, hogy a ház körüli teendőkhöz szükséges 15000 munkaórából 2100 munkaórát (14 %) az I.r. felperes oldalán, 450 munkaórát néhai Személy1 részére (3 %) számolt el; a fűtési munkálatra évi 420 munkaóra esik, ez összesen 6.860 munkaóra, ami a III. r. felperes javára vehető figyelembe (45%).

[89] Az I. r. alperes részére pedig összesen kerekítve 5.800 munkaóra (38 %) számolható el.

[90] Az ezen munkálatok összes nettó ellenértéke, azaz a 6.400.000 Ft ugyanilyen arányban oszlik meg a felek között: az I. r. felperesre 896.000 Ft, néhai Személy1re 192.000 Ft, a III. r. felperesre 2.880.000 Ft, az I. r. alperesre 2.430.000 Ft esik. (ítélet [261])

[91] A megállapított 10.139.000 forint összegű tejpénz fele-fele arányban számolható el az ezen tevékenységben részt vevő I.r. felperes és III.r. felperes között.

[92] Az adminisztrációs tevékenység ellenértékeként megjelölt 1.840.000 forint pedig teljes egészében az I.r. felperes javára esik.

[93] A fentiek összegzéseként az elsőfokú bíróság az egyes családtagok oldalán elszámolható bevételeknek az összes bevételhez viszonyított aránya alapján határozta meg az egyes feleknek a közös vagyon létrehozásában való közreműködésének arányát: ilyen módon az I.r. felperesre 92.460.000 forint, (azaz 15 %), néhai Személy1re 87.885.000 forint, (azaz az összes bevétel 15 %-a), a III.r. felperesre kerekítve 76.660.000 forint, (tehát 13 %) , míg az I.r. alperesre 338.532.000 forint, (azaz az összes bevétel 57 %-a) jut.

[94] A közreműködés fentiek szerint levezetett aránya alapján a törvényszék kifejtette, hogy alaptalanul állítják a felperesek azt, hogy a családtagok szerzési aránya egyenlő mértékű.

[95] A hozzátartozók közös gazdálkodása megállapításának alapjául szolgáló körülmények ugyanis az azonos szerzési arányt önmagukban még nem bizonyítják.

[96] A törvényszék álláspontja szerint tehát a felek – a fentiek szerinti - , eltérő arányban működtek közre a közös gazdálkodással keletkezett vagyon megszerzésében.

[97] Az egyes hozzátartozók munkájának a vagyongyarapításban betöltött szerepe értékelése körében a törvényszék hangsúlyozta, hogy néhai Személy1 a szaktudásával, fizikai munkájával és irányító tevékenységével, a III.r. felperes pedig a családi háttérrel, a napi életvitel szervezésével teremtették meg - a közös gazdálkodás alapjaként - a háztáji gazdaságot és biztosították az induláshoz szükséges földterületeket, azonban az akkor már nagykorú I.r. felperes és I.r. alperes is jelentősen hozzájárultak a későbbi családi vállalkozás alapjainak megteremtéséhez a jövedelmük szülők részére való átadásával és a fizikai munkájukkal is.

[98] Néhai Személy1 2004-ben csípőműtéten esett át, ezért korábban a fájdalmai, később pedig a csípőprotézis miatt számottevő fizikai tevékenységet végezni már nem tudott; az östermelői státusza 2006. évi megszűnésével a földjei átkerültek az I.r. alpereshez.

[99] Ekkorra azonban már az I.r. felperes és az I.r. alperes is jelentős tapasztalattal, illetve megfelelő szakmai végzettséggel rendelkeztek a gazdálkodáshoz, és a 2005-2006-os évektől kezdődően az egységes mezőgazdasági vertikum működtetését, közös stratégiai elhatározással, közös döntéshozatallal és közös kivitelezéssel - a szülők támogatásával – együtt valósították meg akként, hogy a köztük kialakult praktikus munkamegosztás szerint az állattartási tevékenységet elsősorban az I.r. felperes, a mezőgazdasági tevékenységet, földművelést pedig elsősorban az I.r. alperes végezte.

[100] Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy néhai Személy1 folyamatos irányító szerepe a perben nem nyert bizonyítást; a tanúvallomások azt erősítették meg, hogy a két fiútestvér hatékony munkamegosztásban együttműködve, egymás tevékenységét kiegészítve végezték a termelőmunkát, és a jelentős vagyongyarapodás elsősorban a kettőjük közös gazdálkodásának eredményeként állt elő.

[101] A törvényszék álláspontja szerint a szülőknek az induló vagyon biztosításában betöltött szerepe, később pedig a döntéseknél való jelenléte, továbbá a koruknak, egészségi állapotuknak megfelelő munkavégzésük figyelembevétele mellett is az állapítható meg, hogy a közös gazdálkodás alatt keletkezett jelentős vagyonszaporulat elsősorban a főállású gazdálkodó I. r. felperes és a szintén főállású I. r. alperes tevékenységének az eredménye (elsőfokú ítélet [186]-[208]). A vagyontárgyak számottevő része vagy az I.r. felpereshez, vagy pedig I.r. alpereshez köthető, amelyek megszerzésében a testvérek egymást segítve jártak el, a szülők részvétele lényegesen kisebb jelentőségű volt (elsőfokú ítélet [207]).

[102] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a vagyongyarapításban való közreműködés arányát, azaz azt, hogy melyik félnek mekkora a szerzési aránya, elsődlegesen nem a közös gazdálkodásban kifejtett munkaórák száma, hanem az egyes tevékenységekkel elért bevétel, jövedelem határozza meg.

[103] Ebből eredően a növénytermesztéssel elérhető jövedelem annak ellenére jóval nagyobb mértékű az állattartásból befolyt jövedelemnél, hogy az állattartás az év minden szakaszában, és minden napján állandó elfoglaltságot jelent, azaz több munkaórát vesz igénybe, míg a mezőgazdasági munka idényjellegű, és kevesebb munkaórával elvégezhető.

[104] A fentiekből és a testvérek munkamegosztásából következően a kevesebb munkaórával elvégezhető, idényjellegű, ám több bevételt eredményező mezőgazdasági munkával foglalkozó I.r. alperes szerzési aránya lényegesen magasabb a munkaigényes, de kevésbé rentábilis állattartási tevékenységet végző I.r. felperes szerzési arányánál.

[105] A törvényszék úgy ítélte meg, hogy a megállapított szerzési arány módosítása nem szükséges a közös gazdálkodás időtartama alatt keletkezett kiadások vizsgálata alapján sem.

[106] Az elsőfokú bíróság ezt azzal magyarázta, hogy a felek a közös bevételekből együttesen fizették a felmerülő kiadásokat is, azaz felélték a III. r. felperesnek leadott jövedelmet, a nyugdíjat, az osztrák személytől kapott juttatás ellenértékét, az állat- és gabonaeladásból kapott pénzt, a konyhakertben általuk megtermelteket, a tejpénzt, és ezekből együttesen fizették a felmerülő háztartási, életfenntartási költségeiket, a közös gazdálkodás kiadásait és a hiteleket is (ítélet [267] – [273]).

[107] Az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy néhai Személyl után a 3 gyermeke és a házastársa jogosult az öröklésre, így néhai Személylre a perbeli közös gazdálkodásból - a megállapított szerzési arány, azaz 15 % szerint - jutó vagyონrész egyenlő arányban oszlik meg az örökösei között: így a felek jutója a szerzési arányukat meghaladóan 3,75 %-kal nagyobb mértékű.

[108] Az I.r. alperest a közreműködése arányában megillető 57 % mértékű vagyónrész tehát – az örökölt 3,75 % részre tekintettel - 61 % mértékűre növekedett.

[109] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló ingó- és ingatlanvagyon fellelhetőségét és értékét akként összegezte, hogy az ingatlanvagyónmérleg 1-32. szám alatti tételei - 115.739.000 Ft (aktuális) értéken - a felperesek birtokában vannak, míg a 33-51. szám alatti tételei - 109.678.000 Ft (aktuális) értéken - az I. r. alperes birtokában vannak.

[110] Az ingóvagyónmérleg 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 13., 15., 16., 17., 18., 19., 27., 29. számú tételei - 11.150.000 Ft (aktuális) értéken - a felperesek birtokában vannak, míg az 1., 12., 20., 21., 22., 23., 24., 25. számú ingóságok - 33.300.000 Ft értékben - az I. r. alperes birtokában vannak.

[111] Az összes ingatlan- és ingóvagyón jelenlegi értéke 269.867.000 Ft.

[112] A közös vagyónból a felperesek birtokában lévő vagyontárgyak jelenlegi összértéke 126.889.000 Ft, ami a 269.867.000 Ft értékű teljes vagyónhoz viszonyítva, kerekítve 47%.

[113] Az I. r. alperes birtokában lévő összes vagyontárgy jelenlegi értéke 95.280.000 Ft, ami a 269.867.000 Ft értékű teljes vagyónhoz viszonyítva, kerekítve 53%.

[114] A levezetett számítás alapján megállapítható, hogy az I. r. alperes birtokában lévő vagyón nem éri el az összes vagyón 61%-át, azaz az I.r. alperesnek járó vagyónrész mértékét. Az I. r. alperes birtokában tehát kevesebb vagyontárgy van, mint ami neki a szerzésben való közreműködése alapján járna.

[115] Az elsőfokú bíróság azonban a keresetet – a fentiek miatt - nem utasította el, hanem a felperesek által indítványozottaktól eltérő arányban, azaz lényegében a fennálló birtokállapotok szerint rendelte el a közös vagyón megosztását az alábbiakban kifejtendőként.

[116] Figyelemmel arra, hogy csak 53 % mértékű vagyonrész került ténylegesen az I.r. alperes tulajdonába az őt megillető 61 % helyett, így az értékkülönbözöt - a 269.867.000 forint értékű teljes vagyon 8 %-a - vagyis 21.589.360 forint, amelynek az I. r. alperes részére való elszámolásáról azonban az elsőfokú bíróság az erre irányuló I.r. alperesi kérelem hiányára hivatkozással nem döntött.

[117] Ezt követően az elsőfokú bíróság - az rPtk. 147. § és 148. § (1)-(2)-(3)-(4) bekezdései alapján - rendelkezett a közös tulajdon megszüntetéséről.

[118] Figyelembe vette, hogy nem volt olyan megosztási mód, amelyik ellen mindegyik tulajdonostárs tiltakozott. A törvényszék a természetbeni megosztás során a vagyontárgyak évek óta kialakult birtokhelyzetét vette alapul, és a felek méltányos érdekeinek szem előtt tartásával a vagyontárgyak jelenlegi értékén számolt el közöttük.

[119] Ennek eredményeként a jelenlegi tulajdoni- és birtokhelyzet alapján került sor a vagyonmegosztásra: azaz, az I. r. alperes nevén és a birtokában lévő ingó- és ingatlanvagyonot adta a bíróság az I. r. alperes tulajdonába; míg a felperesek birtokában lévő ingatlanvagyonot – a kérelmüknek megfelelően, a köztük létrejött engedményezési szerződés alapján - a bíróság az I. r. felperes tulajdonába adta; a felperesek birtokában lévő ingó vagyontárgyakat pedig a felperesek közös tulajdonába adta azon nyilatkozatukra tekintettel, hogy egymás között a későbbiekben kívánnak elszámolni.

[120] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint döntött a feleknek a 2000. január 1-2017 március 8. közötti közös gazdálkodása eredményeként megszerzett vagyon megszüntetéséről, egyebekben pedig a keresetet elutasította.

[121] A törvényszék kitért arra, hogy – a megállapítási kereset rPp. 123. §- ban írt feltételei hiányában - nem volt alapos a felpereseknek a vagyonszerzésben való közreműködés arányának megállapítása iránti kereseti kérelme.

A per fő tárgya ugyanis a közös gazdálkodással megszerzett vagyon megosztása volt, amelynek eldöntéséhez a bíróságnak meg kellett állapítania a felek szerzésben való közreműködésének arányát is, ami tehát a bizonyítási eljárás keretében vizsgálendő. A bíróságnak azonban a perben a kereseti kérelemről kell döntenie, ezért a törvényszék mellőzte a szerzési arány rendelkező részben történő megállapítását.

[122] Az elsőfokú bíróság részletesen értékelte a bizonyítási eljárásban beszerzett szakvéleményeket (szakértő3, szakértő1, szakértő2 szakértők szakvéleményei), és indokát adta az azokkal szemben előterjesztett kifogások elutasításának.

[123] Az elsőfokú bíróság az rPp. 81. § (1) bekezdése alapján - az I.r. alperesre kedvezőbb 70-30 %-os pervesztességi arány figyelembevételével – döntött az elsőfokú eljárásban felmerült költségek viseléséről.

A felperesek fellebbezése

[124] Az I-II-III.r. felperesek - a másodfokú tárgyaláson pontosított (Pf.III.20.016/2025/10. jkv. 2.o.) - fellebbezésükben az elsőfokú ítéletet megváltoztatva kérték megállapítani, hogy az ingatlan- és ingó vagyonmérlegben megjelölt vagyontárgyak az I.r. felperes, néhai Személy1, a III.r. felperes és az I.r. alperes osztatlan közös tulajdonát képezte azonos mértékű, $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{4}$ arányban, amely az öröklés folytán az I. és III.r. felperesek, valamint az I.r. alperes vonatkozásában személyenként $\frac{5}{16}$ – $\frac{5}{16}$ – $\frac{5}{16}$ rész mértékben, míg a II.r. felperes vonatkozásában $\frac{1}{16}$ rész mértékben állapítható meg.

[125] A felperesek kérték annak megállapítását, hogy - a közös szerzés eredményeként - az ingatlan vagyonmérlegben 1-51. szám alatt feltüntetett ingatlanok és ingatlan illetőségek tulajdonjogát az I. és III.r. felperesek, az I.r. alperes, továbbá néhai Személy1, mint közös háztartásban élő hozzátartozók személyenként $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{4}$ tulajdoni arányban megszerezték; továbbá - Személy1 halála, valamint II. és III.r. felperesek engedményező nyilatkozata alapján – a vagyonmérlegben feltüntetett ingatlanok tulajdonjogát $\frac{11}{16}$ részben az I.r. felperes, $\frac{5}{16}$ részben pedig az I.r. alperes szerezték meg.

[126] A felperesek az ingatlanokon fennálló közös tulajdon megszüntetését indítványozták akként, hogy az I.r. alperes kizárólagos tulajdonába kérték adni a helység1i helyrajzi szám53-ú, helyrajzi szám54-ú, helyrajzi szám3 hrsz-ú, helyrajzi szám4. hrsz-ú, helyrajzi szám5. hrsz-ú, helyrajzi szám6 hrsz-ú, helyrajzi szám7. hrsz-ú, helyrajzi szám8. hrsz-ú, helyrajzi szám9. hrsz-ú, helyrajzi szám10. hrsz-ú, továbbá a helység2i helyrajzi szám11. hrsz-ú, valamint a helység3i helyrajzi szám12. hrsz-ú, helyrajzi szám13. hrsz-ú, helyrajzi szám14 hrsz-ú, helyrajzi szám15. hrsz-ú ingatlanokat, a helység4 helyrajzi szám16 hrsz-ú ingatlan 1581/10493 tulajdoni illetőségét, a helység1i helyrajzi szám17. hrsz-ú ingatlan 206/3359 tulajdoni illetőségét, a helység1i helyrajzi szám18 hrsz-ú ingatlan 2.552/4573 illetőségét, valamint a helység2i helyrajzi szám19 hrsz-ú ingatlan 5951/717. tulajdoni illetőségét, összesen 109.678.000 forint értékben;

[127] míg az I.r. felperes kizárólagos tulajdonába kérték adni a helység5i helyrajzi szám55-ú ingatlan 1285/10964 tulajdoni illetőségét, a helység3i helyrajzi szám56ú ingatlant, a helység1i helyrajzi szám21., helyrajzi szám57, helyrajzi szám23., helyrajzi szám24., helyrajzi szám25., helyrajzi szám26., helyrajzi szám27., helyrajzi szám28., helyrajzi szám29, helyrajzi szám30., helyrajzi szám31., helyrajzi szám32., helyrajzi szám33., helyrajzi szám34., helyrajzi szám35., helyrajzi szám36., helyrajzi szám37., helyrajzi szám38., helyrajzi szám39., helyrajzi szám40. helyrajzi számú ingatlanokat, valamint a helység3i helyrajzi szám41., helyrajzi szám42., helyrajzi szám43., helyrajzi szám44., helyrajzi szám45. helyrajzi számú ingatlanokat, a helység5i helyrajzi szám46. helyrajzi számú ingatlant, a helység1i helyrajzi szám47. helyrajzi számú ingatlan 8552/156732 tulajdoni illetőségét, a helység1i helyrajzi szám48. helyrajzi számú ingatlan 79824/220640 tulajdoni illetőségét, a helység1i helyrajzi szám49. helyrajzi számú ingatlan 23328/48648 tulajdoni illetőségét és a helység1i helyrajzi szám50. helyrajzi számú ingatlan 5430/8775 tulajdoni illetőségét, összesen 115.739.000 Ft értékben.

[128] Kérték az I.r. alperest kötelezni arra, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. felperes részére 39.235.180 forint ingatlan-értékkülönbözetet azzal, hogy az

értékkülönbözetnek az I.r. alperes birtokában és tulajdonában lévő ingatlanokkal való kielégítését is elfogadják.

[129] Indítványozták az illetékes földhivatalok megkeresését a közös tulajdon fentiek szerinti megszüntetésének ingatlan-nyilvántartásban való átvezetése végett.

[130] A II.r. alperest a helységli helyrajzi szám32. helyrajzi számú ingatlan vonatkozásában a fentiek tūrésére kérték kötelezni.

[131] Az ingóvagyonon fennálló közös tulajdon megszüntetését indítványozták akként, hogy az I.r. felperes kizárólagos tulajdonába kérték adni az ingóvagyon-leltár 2-11., 13., 15-19., 26-27., 29.

[132] tétele alatti ingóságokat összesen 11.150.000 forint értékben;

[133] míg az I.r. alperes kizárólagos tulajdonába kérték adni az 1., 12., 20-25., tételszám alatti ingóságokat, összesen 33.300.000.- forint értékben.

[134] Az ingóságok 44.450.000.- forint összértékére tekintettel az I.r. alperest összesen 19.409.375 forint értékkülönbözet 15 napon belüli megfizetésére kérték kötelezni akként, hogy ebből az I.r. felperesnek 2.740.625 forint, a II.r. felperesnek 2.778.125 forint, a III.r. felperesnek 13.890.625 forint értékkülönbözet fizetendő meg.

[135] Indítványozták az I.r. alperest a teljes elsőfokú perköltségben marasztalni, és a másodfokú perköltségre is igényt tartottak.

[136] A felperesek az ítélet megváltoztatása iránti fellebbezésük indokaként arra hivatkoztak, hogy a vagyonmegosztás során figyelembe vehető szerzési arányuk eltér az elsőfokú ítéletben írtaktól, azaz a szerzési arány a hozzátartozók között azonos mértékű volt.

[137] A jelen esetben a közreműködés arányának az adott tevékenységgel elérhető jövedelemnek a ráfordított munkaórák arányában való elosztásán alapuló meghatározása nem alkalmazható, azaz a szerzési arány a lefolytatott bizonyítás alapján, könyvszakértői módszerekkel, objektív módon nem tárható fel, e helyett - a Ptk. 578/G. § (1) bekezdése alapján – a közreműködés egyenlő arányának vélelme alkalmazható.

[138] A fentiek mellett a felperesek fenntartották azon álláspontjukat is, hogy a szerzési arány munkaórák alapján történő meghatározása esetén is a vagyongyarapításban való egyenlő mértékű közreműködésük állapítható meg.

[139] A felperesek azzal érveltek, hogy szervesen működő, egységes gazdaságot, a növénytermesztésre és az állattartásra is kiterjedő teljes vertikumot alakítottak ki, amely a gazdálkodás biztonságát, a veszteségek minimalizálását segíti elő, és pénzügyi stabilitással jár.

[140] Ez azonban nem zárta ki, sőt, inkább feltételezte az I.r. felperes és az I.r. alperes közti hatékony munkamegosztást.

[141] A felperesi álláspont szerint – a fenti munkamegosztás keretei között - a közreműködés aránya vizsgálata során az elsőfokú bíróság nem megfelelően vette figyelembe, hogy az I.r. felperes és az I.r. alperes különböző gazdálkodási jogi formát választottak annak érdekében, hogy az ehhez kötődő lehetséges kedvezményeket optimálisan kihasználják, és a terheket, kockázatokat csökkentsék. Ennek megvalósításaként az áfa-visszatérítésre jogosult I.r. alperes nevére történtek mind a gép- mind a földvásárlások. A gépbeszerzési pályázat feltételeinek a teljesítéséhez pedig szükséges volt az I.r. alperes gazdálkodása alá vont területek igazolása, ezért a bérleti szerződések jelentős része is az I.r. alperes nevére szólt. Az I.r. alperes földhasználóként számottevő állami támogatáshoz jutott.

[142] A felperesek kiemelték, hogy az I.r. alperes maga is elismerte, hogy a közösnek tekintett eredményt/bevételt mindig visszaforgatták a gazdaságba, a termőföldeket annak a nevére vásárolták, aki kedvezőbb elővásárlási pozícióval rendelkezett, illetve akinél az egy táblában való művelés szempontja érvényesülhetett. Maga az I.r. alperes is megerősítette, hogy a közös gazdaságból befolyt jövedelmeket és a kapott föld alapú állami támogatásokat nem kizárólag annak a családtagnak a jövedelmeként vették figyelembe, akinél ez megjelent, hanem a közös munkájuk, a közös tevékenységük eredményeként értékelték. (28.P.20.177/2022/10. jkv. 11.o.).

[143] A felperesek hangsúlyozták, hogy a családtagok között fel sem merült az, hogy pusztán a munkamegosztás praktikuma miatt egyenlőtlenül befolyt jövedelmek miatt a közös gazdálkodás eredményéből való részesedésük egyenlőtlen legyen.

[144] Utaltak azonban a felperesek a fellebbezésükben arra is, hogy a szülők - részben életkorukból eredően is - a gyermekeik boldogulása érdekében dolgoztak, az ő részesedésük nem terjed túl a megélhetésükön, gép- és földtulajdonra nem tartottak igényt.

[145] A fellebbezésben kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság a közreműködés arányát tévesen határozta meg akként, hogy az egyes főtevékenységek bruttó bevételét a peres felek adott tevékenységben teljesített munkaórái aránya szerint osztotta meg (elsőfokú ítélet [231]).

[146] A szerzési arány fentiek szerinti meghatározása a jelen esetben félrevezető eredményt hoz, ugyanis – a már hivatkozottak szerint - az I.r. alperes volt áfa-visszatérítésre jogosult, az átalányadózó I.r. felperes éves bevétele pedig nem haladhatta meg a 6.000.000 forintot: emiatt a bevételek túlnyomó része (köztük a jelentős összegű földhasználatához és a földműveléshez kapcsoló bevételek is) az I.r. alperesnél jelentkezett, továbbá az ingatlan- és gépvásárlások jelentős része is az ő nevére történt, annak ellenére, hogy mind a kapott támogatásokat, mind a közösnek tekintett bevételekből származó földeket és gépeket, azaz minden eredményt a családtagok közösnek tekintettek.

[147] A felperesek kiemelték, hogy a szerzési arány meghatározásának az elsőfokú bíróság által alkalmazott módszere hibáira az ítéletből levezethető számszaki ellentmondások

is rámutatnak: a mezőgazdasági termelés árbevétele 4,79-szerese az állattenyésztésből származónak, ugyanakkor az állattenyésztésben felhasznált munkaóra mintegy 3,78-szorosa volt a mezőgazdasági termelés munkaóra szükségletének.

[148] Az I.r. alperest terhelte tehát a legkevesebb munkaidő, ugyanakkor a befolyt jövedelem 60 %-a javára került elszámolásra.

[149] A közösen kialakított, célszerű, és gazdaságos munkamegosztásnak az elsőfokú ítéletben levont következményei tehát a közreműködés arányának téves meghatározásához vezettek; ennek során a törvényszék súlyosan alulértékelt mindhárom felperes szerepét a gazdálkodásban.

[150] A felperesek az általuk megállapítani kért szerzési arányt azzal is indokolták, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelt kellő súllyal, hogy a közös gazdálkodás alapjait, az induló vagyont néhai Személy1 teremtette meg, és szakmai tapasztalatával, szaktudásával és a fizikai tevékenységével is mindvégig segítette a családi vagyon gyarapítását

[151] Nem értékelt az elsőfokú bíróság kellő súllyal a szerzési arány meghatározása során a III.r. felperesnek a háztartásban, konyhakert művelésben kifejtett tevékenységét sem, ami elősegítette és megalapozta a közösen gazdálkodó család az életvitelének fenntartását és a munkaerejének regenerációját.

[152] Kifogásolták a felperesek, hogy az elsőfokú bíróság tévesen veszi figyelembe a közreműködésük mértékének meghatározása során az I.r. felperes, illetve az I.r. alperes gazdálkodásból eredő adózott jövedelmeit a javukra, mivel ezek a jövedelmek valójában a négy fél közös gazdálkodásának a hozadéka.

[153] A szerzési arányt tovább torzítja, hogy az elsőfokú bíróság azt nem a költségekkel csökkentett, tényleges eredményhez (jövedelemhez) igazította, hanem az egyes családtagok oldalán megjelenő bevételhez; azaz a törvényszék tévesen a bevételt tekinti a közreműködés mértékét meghatározó adatnak, nem pedig a bevételnek a költségekkel csökkentett részét, azaz a tényleges eredményt.

[154] A fellebbezésben kifejtettek szerint a szerzési arány meghatározásánál a teljes bevétel abban az esetben sem tekinthető kiindulási alapnak, ha a kiadások nem határozhatók meg. A költségek bizonyíthatatlanságának ugyanis nem az a következménye, hogy a teljes bevétel alapján határozható meg a szerzési arány, hanem az, hogy - a bizonyíthatatlanság miatt - a Ptk. 578/G §-a szerinti vélelem az alkalmazandó.

[155] Helytelen az elsőfokú bíróság által meghatározott szerzési arány abból az okból is, hogy az állattenyésztésből eredő bevételt kizárólag a takarmányozás becsült költségeivel csökkentti, majd az így kapott bevételt a mezőgazdasági termelés egyes tagokra eső arányszámai szerint osztja meg a felek között.

[156] Hibás az elsőfokú bíróság szerzési arány számítása amiatt is, hogy az egyes ágazatokhoz kapcsolódó állami támogatások (munkatevékenységtől elkülönült), összesen 132.880.000 forintos összegét az egyéb bevételekkel összevonja, és az egyes tevékenységekre irányadó munkaórák szerint számolja el: az állami támogatások ugyanis kizárólag a használt földterülethez, illetve a tenyésztett állatok számához igazodnak, és a gazdálkodás eredményességével nem állnak összefüggésben. A kapott állami támogatásokat tehát valamennyi családtag tekintetében indokolt figyelembe venni, ugyanis valamennyi családtag részt vett az állattenyésztésben és a növénytermesztésben is.

[157] A felperesek - a közreműködés aránya meghatározása során - kérték figyelembe venni a perbeli időszakban a csirketartásból befolyt összesen 6.765.900 forintot; valamint a szülők által biztosított telephely és tárolók használata (mint vagyoni értékű jog) ellenértékeként elszámolható 15.779.300 forintot is.

[158] Ugyanakkor megítélésük szerint az elsőfokú bíróság tévesen sorolta a közös gazdálkodás értékteremtő elemei közé a ház körüli munkákat, mint pl. a tűzifa biztosítása (ítélet [251] és [252]).

[159] A felperesek álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a kifejtettek miatt a Pp. 206. § (1) bekezdésébe, valamint a Pp. 163. § (2) bekezdésébe ütközik.

Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelme

[160] Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperesek perköltségben való egyetemleges marasztalását kérte.

[161] Az I.r. alperes a fellebbezésben felsorolt érveket az alábbiak szerint cáfolta.

[162] Az I.r. alperes kiemelte, hogy a felek közti munkamegosztás a perben nem vitatott, éppen ezért az egyes ágazatokból befolyt jövedelmet, állami támogatást annál a családtagnál kell figyelembe venni, aki döntően azt a tevékenységet végezte: ennek megfelelően a földműveléssel ő foglalkozott, a tényleges földhasználó – még az I.r. felperes tulajdonaként nyilvántartott földek esetében is - ő volt, így az ehhez kapcsolódó földalapú támogatás igénybevételére is ő volt a jogosult, ezért a közreműködés aránya megállapításánál az ő oldalán számolandó el.

[163] Az I.r. alperes kitért arra, hogy a felperesek sem vitatták, hogy az állattartás költségeinek 50-60 %-át kitevő takarmányozás döntően abból a terménymennyiségből valósult meg, amit a mezőgazdasági tevékenységük során a felek megtermeltek, ezért az állattartás bevétele elosztásánál - a mezőgazdasági termelési arányok szerint - indokolt azt figyelembe venni, hogy az állattartásból származó bevétel egy része éppen abból keletkezett, hogy a maguk termelte takarmányt használták fel.

[164] Nem bizonyított azon fellebbezési érvelés miszerint a családtagok között fel sem merült az, hogy az eredményből való részesedésük egyenlőtlen legyen.

[165] Amennyiben a családtagok az eredményről való részesedésük arányában megállapodtak volna, akkor a perben ez lett volna irányadó; ilyen megállapodás hiányában azonban a perben kellett bizonyítani, hogy a közös vagyon megszerzéséhez a felek milyen mértékben járultak hozzá.

[166] Az I.r. alperes hangsúlyozta, hogy a törvényszék a másodfokú bíróság iránymutatása szerint határozta meg a szerzési arányt, ezért alaptalanul sérelmezik a felperesek, hogy az elsőfokú bíróság a közreműködés arányát úgy határozta meg, hogy az egyes főtevékenységek bruttó bevételét a felek adott tevékenységben teljesített munkaórái aránya szerint osztotta meg.

[167] Az elsőfokú bíróság által a szerzési arány meghatározására alkalmazott módszer a BH. 1994.252. számú döntés tükrében is helytálló: eszerint ugyanis tekintettel kell lenni arra, hogy a vagyongyarapításban melyik fél munkavégzésének (közreműködésének) mekkora jelentősége volt. A vagyongyarapításban való részvételt ugyanis nem lehet leszűkíteni arra, hogy ki hány órát dolgozott, hanem vizsgálni kell, hogy az elvégzett munkának mi volt az eredménye, azaz az elvégzett munkából milyen bevétel, és milyen vagyonszaporulat keletkezett.

[168] A jelen esetben pedig a vagyonszerzésben - nem vitatottan - kiemelkedő szerepe volt a jellemzően az I.r. alperes által végzett földművelésből származó bevételnek, valamint a vagyonszerzésben jelentősége volt annak is, hogy az állattartás gazdaságos működtetéséhez is hozzájárult a maguk megtermelte takarmány felhasználása.

[169] Az elsőfokú bíróság tehát helytállóan állapította meg az I.r. alperes szerzési arányát a földműveléshez kapcsolódó jelentős bevételek javára való elszámolásával, figyelemmel arra, hogy - az állami támogatással együtt kiemelkedően legtöbb bevételt hozó - földművelési tevékenységet az I.r. alperes végezte, és az ebből származó takarmány képezte az I.r. felperes által végzett állattartás alapját is.

[170] A földalapú támogatás a földhasználónak az állattartás utáni támogatás pedig az állattartónak jár, ezért az állami támogatások összege - fellebbezésben foglaltakkal szemben – nem számolhatók el egyenlő arányban a felek között.

[171] Az I.r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében kitért arra is, hogy - az elsőfokú ítélet [135] bekezdésében helyesen kifejtettek szerint - a közös szerzésre vonatkozó törvényi vélelem a szerzés egyenlő arányára nem terjed ki: a közreműködés arányát ugyanis a feleknek bizonyítaniuk kell, és csak abban az esetben alkalmazható az egyenlő arányú szerzésre vonatkozó kisegítő szabály, ha a pontos arányok a bizonyítékok értékelése alapján mérlegeléssel sem állapíthatók meg (BH.2020.362, BDT. 2016/3477).

[172] A jelen esetben azonban a beszerzett bizonyítékok kellő alapot szolgáltatnak az elsőfokú bíróságnak a felek szerzésben való közreműködése arányának megállapításához, ezért az egyenlő szerzésre vonatkozó kisegítő szabály – a fellebbezésben foglaltakkal szemben - nem alkalmazható.

[173] A fellebbezési érvelésre tekintettel az I.r. alperes hangsúlyozta, hogy néhai Személy1 irányító szerepe a gazdálkodásban a perbeli időszakban nem nyert bizonyítást, a családi gazdaság megalapozásában kifejtett tevékenysége pedig azért nem vehető figyelembe, mivel arra már a vizsgált időszakot megelőzően sor került.

[174] Az alperes utalt arra, hogy a III.r. felperesnek a gazdaságban tevékenykedő családtagok munkaképességének rekreációjával kapcsolatos tevékenységét az elsőfokú bíróság a háztartási munka elszámolásával megfelelően értékelte.

[175] Az induló vagyon szülők általi biztosítását pedig a törvényszék a közreműködés arányának megállapítása során figyelembe vette (ítélet [186]).

[176] Az I.r. alperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a bevételből, és nem a költségekkel csökkentett nyereségből indult ki. A közös vagyont ugyanis a bevételből lehet gyarapítani, a bevételből megvásárolt ingó- és ingatlanvagyon (a vagyontárgy értéke vagy annak amortizációja) költségként került elszámolásra (fellebbezési ellenkérelem 13.o.).

[177] Az elsőfokú bíróság helytállóan hagyta figyelmen kívül a baromfitartásból származó jövedelmeket, figyelemmel arra, hogy a III.r. felperes - az eseményekhez időben közelebbi - nyilatkozatában azt erősítette meg, hogy a baromfiértékesítés nagyrészen a közös gazdálkodás kezdetét megelőző időszakra esett.

[178] Az I.r. alperes - az indokokra kiterjedően is - osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint a telephelynek bejelentett ingatlan használati díja közös jövedelemként nem vehető figyelembe (ítélet [208]). Az I.r. alperes e körben kifogásolta az eljáró szakértő által meghatározott használati díjat is, mivel a szakértő nem adott magyarázatot arra, hogy az összehasonlító adatként figyelembe vett sárvári lakás, illetve garázs bérleti díjából a telephely használati díja miképpen kalkulálható.

[179] Az ítélet [251]-[261] bekezdéseiben felszámított tevékenység (tüzifa vágása, behordása, fűtési tevékenység) ellenértéke háztartási (ház körüli) munkának tekintendő, amit a szerzési aránynál figyelembe kell venni.

Az ítéltábla döntésének indokai

[180] A felperesek fellebbezése kis mértékben megalapozott.

[181] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság – az összecszerűség körében folytatódó eljárásban – a beszerzett bizonyítékok okszerű értékelésével helyes tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetéseivel az ítéltábla a megosztandó vagyon körét, és annak természetbeni megosztása módját érintően egyetértett; nem osztotta azonban a törvényszéknek a szerzési arány meghatározása körében és - ebből következően - a

közös tulajdon megszüntetéséből eredő ingatlan- és ingó értékkülönbözet elszámolása körében elfoglalt jogi álláspontját.

[182] A perben meghozott jogerős közbenső ítélet megállapította, hogy az I.r. és ,III.r. felperesek néhai Személy1 és az I.r. alperes, mint közös háztartásban élő, együtt gazdálkodó hozzátartozók között - 2000. január 1-től 2017. március 8-ig – a szerzésben való közreműködésük arányában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 578/G. § (1)-(2) bekezdései értelmében vagyontársaság keletkezett.

[183] Ennek alapján az elsőfokú bíróságnak a rPtk. felhívott rendelkezése, valamint a jogerős közbenső ítéletben írt szempontok (Pf.III.20.059/2021/8. [198]-[201]) figyelembevételével kellett feltárnia a megosztandó vagyon körét, a felek szerzési arányát, és ebből kiindulva – a felek kérelmeinek korlátai között - kellett döntenie a keletkezett közös vagyon megosztásáról.

[184] A megosztandó vagyon köre, és értéke a felek között nem volt vitatott, a közreműködésük aránya tekintetében azonban eltérő álláspontot foglaltak el: az I.r. alperes állította, hogy a közreműködése jelentős mértékben meghaladta a felperesek együttes közreműködését, míg a felperesek - fellebbezésben fenntartott - álláspontja szerint a családtagok szerzési aránya bizonyítással, egzakt módon nem határozható meg, ezért az azonos mértékűnek tekintendő; hivatkoztak azonban arra is, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése alapján is a felek közreműködésének aránya egyenlő mértékű.

[185] A felperesek fellebbezési érvelésére tekintettel az ítéltábla kiemeli, hogy a rPtk. 578/G. § (1) bekezdése értelmében az élettársak, illetve a közös háztartásban élő más hozzátartozók szerzésben való közreműködésének aránya csak abban az esetben tekinthető azonosnak, amennyiben annak mértéke - bizonyítás útján - még mérlegeléssel sem állapítható meg.

[186] Az ítéltábla a BH 2020. 362. számú döntésre hivatkozással utal arra, hogy az élettársak/hozzátartozók közös szerzése mellett szóló törvényi vélelem nem terjed ki arra, hogy a felek szerzéshez való hozzájárulásának aránya azonos mértékű. Az azonos mértékű közreműködési arány, mint kiegészítő törvényi szabály kizárólag akkor alkalmazható, ha a tényleges arány bizonyítás útján, még mérlegeléssel sem állapítható meg.

[187] A közreműködés arányát az élettársi/ közös háztartásban élő hozzátartozói kapcsolat teljes tartamára egységesen, az élettársak/hozzátartozók összes jövedelmének összevetésével kell meghatározni függetlenül attól, hogy az együttélés egyes elkülöníthető szakaszaiban az arány eltérő volt, és az adott vagyontárgyat mikor szerezték.

[188] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a jelen esetben a szerzésben való közreműködés aránya a lefolytatott bizonyítás alapján, mérlegeléssel megállapítható volt; azonban az ítéltábla a felperesek fellebbezésében felhozott indokok figyelembevételével, és a közbenső ítéletben is hivatkozott szempontok együttes értékelésével a családtagok közreműködésének aránya tekintetében az elsőfokú bíróságétól eltérő következtetésre jutott.

[189] Az elsőfokú bíróság az egyes feleknek a közös vagyon létrehozásában való közreműködésének arányát az I.r. felperes tekintetében 15 %-ban, néhai Személy1 tekintetében 15 %-ban, a III.r. felperes tekintetében 13 %-ban, míg az I.r. alperes tekintetében 57 %-ban határozta meg.

[190] Az ítéltábla egyetértett a törvényszék által alkalmazott azon módszerrel, miszerint a szerzési arány a felek oldalán befolyt, és a közös gazdálkodáshoz rendelkezésre bocsátott jövedelmek (munkabér, nyugdíj), valamint a családi gazdaság főtevékenységeiből származó, az egyes családtagokra – a tevékenységük (munkaóráik) arányában eső – bruttó bevételek együttes összegének a vizsgált időszak összbevételéhez viszonyított aránya alapján meghatározható.

[191] Az ítéltábla által az elsőfokú bíróságtól eltérően meghatározott szerzési arány – az alábbiakban részletesen levezetettek szerint – egyrészt arra vezethető vissza, hogy a telephely használat megtakarított ellenértékét az ítéltábla néhai Személy1 hozzájárulásaként számolta el.

[192] A telephely biztosításával, a raktározás lehetőségének megteremtésével ugyanis néhai Személy1 a közös gazdálkodást (családi gazdaságot) költségektől mentesítette, amelynek összegét a szakértő 15.779.300.- Ft-ban határozta meg (28.P.20.177/2022/40., /73., ítélet [208]).

[193] Ezzel a közös gazdálkodás vizsgált időszakában elért összbevétele az elsőfokú ítéletben írtakat meghaladóan (584.157.883.- Ft + 15.779.300.- Ft => 599.937.133.- Ft-ra növekedett, és egyúttal a 15.779.300.- Ft összegű telephely használati ellenérték néhai Személy1 hozzájárulásaként figyelembe vett összeghez is hozzászámítandó.

[194] Az elsőfokú ítéletben írtaktól eltérő szerzési arány meghatározását – a telephely használat elszámolásán túl - az indokolta, hogy családtagoknak - a háztáji gazdaság kereteit messze meghaladó, a növénytermesztést és állattenyésztést is magában foglaló - üzemszerű mezőgazdasági tevékenységben való részvételének mértékét/arányát, és a feleknek a mezőgazdasági vállalkozás közös bevételeiben való részesedését az ítéltábla - az alábbi indokokra tekintettel - a törvényszéktől eltérően mérlegelte és állapította meg.

[195] Az ítéltábla megítélése szerint a szülők által az 1990-es évek végén elindított háztáji gazdaság - növénytermesztésre és az állattartásra is kiterjedő - teljes vertikummá, közel 180 ha területen üzemszerűen és nyereségesen működő, egységes gazdasággá fejlesztése elsősorban a különböző pályázatokon sikeresen induló, a kiadások után fennmaradó hasznót a gép- és földvásárlásokba investáló, és egymással hatékony és észszerű munkamegosztásban együttműködő I.r. felperes és I.r. alperes összehangolt tevékenységének a gyümölcse.

[196] Ilyen módon az egységesen működő, közös gazdálkodásba befolyt jövedelmek (földalapú- illetve állattartással kapcsolatos támogatások, valamint állat-, gabona - és terményeladásból származó bevételek), és az ebből származó vagyonszaporulat elsősorban a fizikai- és szellemi teljesítőképességük teljében lévő, főállásban gazdálkodó testvérek (I.r.

felperes és I.r. alperes) tevékenységének az eredménye, és kisebb mértékben tudható be az idősödő és megromlott egészségű szülők (III.r. felperes és néhai Személy1) kiegészítő jellegű közreműködésének/támogatásának.

[197] Noha az elsőfokú bíróság a szerzési arányt érintően a következtetést erre vonatkozóan nem vonta le, azonban az ítéletének [207] bekezdésében – számos nyilatkozatra és tanúvallomásra hivatkozva – maga is helyesen utalt arra, hogy „a perbeli közös gazdálkodás alatt keletkezett vagyontárgyak tényleges megszerzése, a megszerzés folyamatának lebonyolítása túlnyomórészt a főállású gazdálkodó I.r. felperes és a főállású gazdálkodó I.r. alperes tevékenységének eredménye”, valamint helyesen foglalt állást akként, hogy néhai Személy1 irányító/domináns szerepe a közös gazdálkodás 17 éve alatt nem nyert bizonyítást a perben (ítélet [196] 27. o.).

[198] A fentiekkel összhangban a felperesek a fellebbezésükben maguk is arra hivatkoztak, hogy a szülők - részben életkorukból eredően is - a gyermekeik boldogulása érdekében dolgoztak, az „ő részesedésük nem terjed túl a megélhetésükön”, gép- és földtulajdonra nem tartottak igényt.

[199] A peradatok összessége, köztük a fentiekben kiemelt szempontok együttes mérlegelése alapján az ítéltábla akként foglalt állást, hogy - az állattartásra és a növénytermesztésre is kiterjedő - üzemszerű mezőgazdasági tevékenységből származó, összesen 488.781.887.- Ft bevétel 75 %-a az I.r. felperes és I.r. alperes között oszlik meg egymás között egyenlő arányban, míg a fennmaradó 25 % esik a szülőkre akként, hogy abból 20 % néhai Személy1, 5% pedig a III.r. felperes javára számolandó el.

[200] A mezőgazdasági bevételből a testvérek egyenlő arányú (37,5% - 37,5%) részesedését - a fentiekben kifejtettek mellett - az indokolja, hogy a kettejük egymást feltételező, egymásra épülő tevékenysége, együttműködése a (növénytermesztésre és állattenyésztésre is kiterjedő) közös családi gazdálkodás olyan szétválaszthatatlan, szerves egységet képező fundamentuma volt, amelyre tekintettel a testvérek szerzésben való közreműködési aránya – a bevételek és a munkaórák együttes figyelembevétele mellett – azonosnak tekinthető.

[201] A perben igazolást nyert, hogy az I.r. felperes és az I.r. alperes egymással együttműködve különböző gazdálkodási jogi formát választottak annak érdekében, hogy az ebben rejlő lehetőségeket optimálisan kihasználják, és az adóterheket, a gazdálkodási kockázatokat csökkentsék: ennek megvalósításaként az áfa-visszatérítésre jogosult I.r. alperes nevére történtek mind a gép-, mind a földvásárlások, amelynek következményeként a bevételek nagy részét kitevő földalapú állami támogatásokhoz az I.r. alperes (mint földhasználó) jutott hozzá, a támogatások az ő nevére érkeztek.

[202] Az I.r. alperes maga is megerősítette azonban, hogy a közös gazdaságból befolyt jövedelmeket és a kapott föld alapú állami támogatásokat nem kizárólag annak a családtagnak a jövedelmeként vették figyelembe, akinél ez megjelent, hanem a közös munkájuk, a közös tevékenységük eredményeként értékelték. (28.P. 20.177/2022/10. jkv. 11.o.).

[203] A közösnek tekintett eredményt/bevételt/támogatásokat pedig, függetlenül attól, hogy az kinek a nevére és milyen címen érkezett, mindig – praktikus és szakmai szempontok alapján - visszaforgatták a gazdaságba, a termőföldeket, gépeket annak a nevére vásárolták, akinek a nevére célszerűbb volt.

[204] A pusztán a munkamegosztás praktikuma miatt az I.r. alperes által végzett növénytermesztési tevékenység körében, a fentiek miatt dominánsan az I.r. alperes nevéen megjelenő bevételek – a kifejtettek miatt – nem értékelhetők kizárólagosan az I.r. alperes jövedelmeként (hozzájárulásaként), hanem azok az üzemszerű gazdálkodás (növénytermesztés és állattartás) közös működtetésének a hozadékai, és ilyen módon a felek együttes jövedelmei, amely a családtagok között az üzemszerű mezőgazdasági vállalkozás komplex működtetésében kifejtett tevékenységük arányában oszlik meg (I.r. felperes 37,5 % =183.293.208 Ft, I.r. alperes 37,5% =183.293.208 Ft, néhai Személyl 20 % =97.756.375 Ft, III.r. felperes 5 % = 24.439.094 Ft).

[205] Az ítéltábla - a felperesek fellebbezésében foglaltakra tekintettel - itt tér ki arra, hogy a felek szerzésben való közreműködésének aránya meghatározása tekintetében – a jelen esetben – nincs jelentősége annak, hogy a törvényszék az üzemszerű közös gazdálkodásból befolyt bevételek bruttó összegével számolt.

[206] Ennek a körülménynek az arányosítás tekintetében nem csak azért nincs jelentősége, mivel a 17 éves időszakban felmerülő összköltség utólag - peradatok hiányában - nem rekonstruálható, hanem elsősorban azért nincs, mivel a felek az üzemszerű gazdálkodás együttes bruttó bevételeiből közösen fizették a termelés költségeit és a közös megélhetési kiadásokat is, így a szerzési arányuk meghatározása tekintetében nincs különbség a bruttó bevételek megszerzésében való közreműködésük, illetve a költségekkel csökkentett nettó haszon elérésében való közreműködésük aránya között.

[207] A felperesek fellebbezési érvelésére tekintettel utal az ítéltábla arra is, hogy az üzemszerű közös gazdálkodás eredményének – a fentiek szerinti – egységes elszámolása miatt a saját termelésű takarmány állattartásban való felhasználására tekintettel, a törvényszék által alkalmazott (ítélet [246]), és felperesek által sérelmezett elszámolási mód is kiküszöbölésre került, valamint az egyes felek konkrét munkavégzéséhez (kifejtett munkaóráihoz) közvetlenül nem kötődő földalapú és egyéb állami támogatások is komplex módon kerültek elszámolásra.

[208] A fenti, - az ítéltábla által eltérően megítélt - körülmények figyelembevételével, továbbá az egyéb tevékenységek vonatkozásában az elsőfokú bíróság által részletesen, számszakilag levezetett hozzájárulások értékelésével az egyes felek szerzésben való közreműködésének aránya az alábbiak szerint összegezhető:

[209] Az I.r. felperes javára figyelembevehető: az üzemszerű gazdálkodásból 183.293.208.- Ft, munkabérből 2.520.275.-Ft, lógondozás 12.000.000.- Ft, ház körüli munkák 896.000.- Ft, tejpenz, 5.096.500.- Ft, adminisztrációs munka 1.840.000.- Ft, azaz 205.618.983.- Ft.

Ez a 599.937.133.- Ft teljes összeg 34%- a.

[210] Néhai Személy1 javára figyelembevehető: az üzemszerű gazdálkodásból 97.756.325.- Ft, nyugdíjból 13.250.176.- Ft, ház körüli munka 192.000.- Ft, telephely használat ellenértéke 15.779.300.- Ft, azaz 126.977.851.- Ft.

Ez a 599.937.133.- Ft teljes összeg 21%- a.

[211] A III.r. felperes javára figyelembevehető: az üzemszerű gazdálkodásból 24.439.094.- Ft, nyugdíjból 14.488.911.-Ft, háztartási munka 16.500.000.- Ft, ház körüli munka 2.880.000.- Ft, tejpénz 5.069.500.- Ft, azaz 63.378.105.- Ft.

Ez a 599.937.133.- Ft teljes összeg 11%-a.

[212] Néhai Személy1 és a III.r. felperes házastársak voltak, köztük házastársi vagyonszövetség állt fenn, ezért a vagyonszaporulatból az általuk összesen szerzett 32 % vagyonszövetségük viszonylatában egyenlő arányban oszlik meg (a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 23.§-a folytán irányadó Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:37. §. (1) és (3) bekezdése szerint). Ennek alapján Néhai Személy1re és a III.r. felperesre is 16%-16% vagyonszövetség esik.

[213] Az I.r. alperes javára figyelembevehető: az üzemszerű gazdálkodásból 183.293.208.- Ft, munkabérből 6.237.584.-Ft, lógondozás 12.000.000.- Ft, ház körüli munkák 2.430.000.- Ft, azaz 203.960.792.- Ft.

Ez a 599.937.133.- Ft teljes összeg 34%- a.

[214] Néhai Személy1 elhalálozása miatt a 16 % vagyonszövetségéből jogutódként 4 % jut az örököseire, azaz az I-III.r felperesre és az I.r. alperesre.

[215] Az ítéltábla – a fentiek szerint kalkulálható szerzési arányok mellett – figyelemmel volt arra, hogy az I.r. felperes az ún. saját jogú igényérvényesítésének keretei között 1/4 szerzési arány megállapítására alapozva 1/4 arányú tulajdoni igényt érvényesített, így a kereseti és a fellebbezési korlátok miatt 25%-ot meghaladóan a javára szerzési arány és tulajdoni igény nem volt megítélhető (rPp. 3.§. (2) bekezdés, 215.§., 253.§. (3) bekezdés).

[216] A kifejtettek összegzéseként a felek szerzési aránya (azaz a megszerzett vagyonszövetségben való részesedésének aránya) az alábbiak szerint állapítható meg:

[217] az I.r. felperes részére a saját jogán 25% + jogutódként 4%, azaz mindösszesen 29%,

[218] a II.r. felperes javára jogutódként 4%,

[219] a III.r. felperes javára saját jogán 16% + jogutódként 4%, azaz mindösszesen 20%,

[220] a felperesek részére együttesen tehát 53 % erejéig állapítható meg a tulajdonszerzésben való részesülés, míg – a fentieket meghaladóan eredménytelennek minősülő felperesi igényérvényesítésre figyelemmel – a további 47 % tulajdoni részesedés az I.r. alperest illeti meg.

[221] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy az I.r. felperes részéről – a II. és III.r. felperesekkel kötött – engedményezésen alapuló tulajdonjogi igényérvényesítésnek az anyagi és eljárásjogi lehetőségét az I.r. alperes sem az elsőfokú eljárásban, sem a másodfokú eljárásban nem vitatta, ezért a másodfokú bíróság felülbírálata ezen feltételek vizsgálatára nem terjedt ki.

[222] Az ítéltábla a felek közös vagyonának megszüntetéséről a felperesek együttes 53 % mértékű szerzési aránya alapján döntött annak figyelembevételével, hogy a felperesek fellebbezésükben az egyes ingó- és ingatlan vagyonelemek I.r. felperes és I.r. alperes közötti természetbeni megosztását az elsőfokú ítéletben írtak szerint kérték.

[223] Ennek megfelelően az ítéltábla az egyes vagyonelemeket a felek tulajdonába adó elsőfokú ítéleti rendelkezéseket helybenhagyta, és az elszámolás körében az elsőfokú ítéletet megváltoztatva - a fentiekben levezetett tulajdoni arány alapján – kötelezte az I.r. alperest az ingók és ingatlanok után értékkülönbözlet megfizetésére.

[224] Az összesen 225.417.000.- Ft értékű ingatlanvagyonból az I.r. alperes részére 47 % (azaz 105.945.990.-Ft értékű) ingatlan jár, ezzel szemben ténylegesen 109.678.000.- Ft értékű ingatlan van a tulajdonában és birtokában: ennek alapján az I.r. alperes 3.732.010.- Ft ingatlan-értékkülönbözlet megfizetésére köteles az I.r. felperes részére.

[225] Az összesen 44.450.000.- Ft értékű ingóvagyonból az I.r. alperes részére 47 % (azaz 20.891.500.- értékű) ingóvagyon jár, ezzel szemben ténylegesen 33.300.000.- Ft értékű ingóság van a tulajdonában és birtokában: ennek alapján az I.r. alperes 12.408.500.- Ft értékkülönbözlet megfizetésére köteles a felperesek részére akként, hogy ebből - a köztük lévő szerzési arány szerint - az I.r. felperest 6.824.675.- Ft (55%), a II.r. felperest 4.715.230.- Ft (38%), és a III.r. felperest 868.595.-Ft (7%) illeti meg.

[226] A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a rPp.253.§. (2) bekezdése alapján - a rendelkező részben foglaltak szerint - részben megváltoztatta.

[227] A felperesek fellebbezési pertárgyértéke 58.644.555.- Ft volt, amelyhez képest a javukra megítélt 16.140.510.- Ft összeg 28 %-os másodfokú pernyertességet eredményezett.

[228] A fellebbezés részbeni eredményessége – tekintettel a jelentős kereseti pertárgyértékre is – nem eredményezett azonban olyan mértékű változást a pernyertesség-pervesztesség arányában, aminek eredményeképpen a felperesek pernyertessége meghaladná az elsőfokú bíróság által javukra megállapított 30 %-os mértéket, ezért az elsőfokú perköltségviselésre vonatkozó rendelkezések megváltoztatása nem volt indokolt.

[229] A másodfokú eljárásban felmerült – felperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt - 2.500.000.- Ft illetékből (beleértve ebbe a közbenső ítélet alapján I.r. alperest terhelő, de a törvényszék által nem rendezett 48.000.- Ft illetéket is), valamint a fellebbezési eljárásban felmerült, és a 32/2003. (VIII.22.) IMr. 3.§. (2) (5) bekezdései alapján megállapított összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség viseléséről az ítéltábla a rPp. 81.§. (1) bekezdése alapján, a felperesek fellebbezésének 28 % eredményessége alapján – az ügyvédi munkadíjak összeszámításával – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Győr, 2025. július 2.

Dr. Maurer Ádám sk.
sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

Dr. Zsitva Ágnes

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró